

Fișele boștinărilor din Sebeșul de Jos. Indicatori ai psihologiei acestora

Liviu VELȚAN*

The main purpose of observing the psychological aspects of wax-makers from Sebeșul de Jos is to harness the Scientific Archive of the ASTRA National Museum Complex. Following the research focused on wax-making between 1959 and 1961, the wax-maker sheets, created on the occasion of the field research, are a snapshot of certain aspects that can be interpreted in order to understand the psychology of the wax-makers from the above-mentioned centre. This data reinterpretation has the role of harnessing these sheets for a more profound understanding of the life and social relations from that respective locality (family relations, dangers of the occupation, subordination or collaboration relations between the members of the community, etc.). This approach has the role of reopening and improving the research started by the founders of the museum by means of integrating the aspects of social history, aspects more than necessary for the understanding of the communities living in the localities from where technical installations have been transferred to the Folk Technology Museum.

Keywords: wax-makers, psychology, wax-maker sheets, scientific archive

Cuvinte cheie: boștinari, psihologie, fișe de boștinari, arhivă științifică

I. Fondul Boștinărit în cadrul arhivei științifice a Complexului Național Muzeal ASTRA

În volumele Muzeul ASTRA 1905-2000 și Cibinium 2001-2005 au apărut primele menționări despre arhiva științifică a Complexului Național Muzeal ASTRA¹. Informațiile conturau o imagine sumară și incompletă deoarece nu erau pe deplin definite situația și conținutul fondului de arhivă, responsabilii diferitelor depozite și nu fuseseră identificate și înregistrate toate materialele. Perfecționându-se structura instituției și rezolvându-se problemele legate de depozite, responsabili și responsabilități, este necesară o reevaluare a prezentării arhivei științifice, pentru rolul de mare interes pe care îl are în munca personalului de specialitate.

Existența unei arhive științifice într-un muzeu este o necesitate. Importanța acesteia este cu atât mai mare cu cât cuprinde mai multă documentație din toate sectoarele de specialitate ale instituției, pentru că în ea se regăsesc o multitudine de aspecte ale activităților, care nu sunt vizibile de obicei (etapele parcurse, modalitățile de lucru, metode, documentații). Ea oglindește munca specialiștilor în toată complexitatea ei. Valorificarea acesteia se face de obicei prin manifestări muzeale și redactări, dar acestea sunt ca un fruct, un produs finit al unui laborios efort care rămâne necunoscut. Materialele reprezentând etape preliminare nu sunt în totalitate utilizate, documentația, la fel, uneori o cercetare de amploare nu este valorificată decât parțial, motive obiective și subiective fac să nu fie publicate studii importante. Rolul arhivei este să păstreze toată această documentație pentru a avea o imagine corectă a întregii activități științifice, pentru că sunt materiale ce pot fi reevaluate, pentru că este o sursă de informație și o școală pentru tinerii cercetători.

Materialele care vor fi prezentate și expuse ca și anexă fotografică sunt cercetările de teren asupra boștinăritului din anii 1959-1960 care s-au concretizat prin completarea unor fișe de boștinărit, tipizate, completate de mână pentru fiecare dintre subiecții intervievați. Aceste cercetări sunt parte a

* muzeograf, Complexul Național Muzeal ASTRA; e-mail: veltanliviu@yahoo.com

¹ Carmina Maior, *Arhiva Științifică. Constituire, organizare și valorificare*, în: *Muzeul ASTRA. Istorie și Destin 1905-2000*, Editura „ASTRA Museum”, Sibiu, 2002, pg. 367-373; Carmina Maior, *Evoluția seculară a unui muzeu. Arhiva Științifică a Complexului Național Muzeal „ASTRA”* în: *CIBINIUM 2001-2005*, Editura „ASTRA Museum”, Sibiu, 2006, p. 155-158.

unor campanii de cercetări mai ample începute în anul 1957 atunci când în colaborare cu Comisia de Stat a Apelor și pe baza unor raportări cartografice ale acesteia specialiștii Muzeului Tehnicii Populare au început cercetările de teren în vederea identificării instalațiilor de tehnică populară².

II. Analiza fișelor boștinărilor și desprinderea aspectelor psihologice ale acestora

Scopul prezentului articol constă în scoaterea în evidență a unor aspecte psihologice ale boștinărilor din localitatea Sebeșul de Jos, județul Sibiu, aspecte care au fost surprinse cu ocazia cercetării de teren din anii 1960, dar nu au fost sistematizate într-o analiză până în prezent³.

Înainte de a trece însă la analiza celor 110 fișe de boștinari din care se pot desprinde aspectele psihologice mai sus amintite considerăm relevant să scoatem în evidență modul în care Cornel Irimie și echipa de cercetare în momentul în care au întreprins cercetările de teren pentru depistarea atât a instalațiilor tehnice cât și pentru analiza științifică efectuată după modelul Școlii Sociologice de la București, au luat în calcul inclusiv aceste aspecte psihologice pentru comunitățile avute în vedere. Pentru o mai bună înțelegere a acestei perspective de cercetare reproducem un fragment aflat în manuscris care considerăm că este revelator, comunitatea de boștinari din localitatea Sebeșul de Jos, nefiind o excepție de la această perspectivă de cercetare. „Nu intenționăm, evident, să impunem etnografului să devină inginer cu toate că epoca noastră a depășit conceptul de specializare care domina până nu de mult spiritele moderne. Dar cunoștințe de specialitate sunt necesare etnografului pentru „sensibilizarea” sa la realitatea studiată: pentru a urmări gândirea creatoare a constructorului și exploatatorului uneltei, modificările continue pe care unealta le-a primit până la forma sa considerată satisfăcătoare, punctele care intră în atenția și obiectivul meșterului popular și cele pe care le consideră secundare sau le neglijează. Cercetările efectuate de muzeu pe teren au arătat o realitate pe care am putea-o defini, cu exagerarea de rigoare: orice lege mecanică, principiu tehnic se naște cu fiecare unealtă prin aproximațiile experimentale succesive care-i caracterizează formarea. Aceste „dibuiri” continue trebuie să intre în atenția etnografului iar uneltele nu vor mai apare atât de „uniforme” „asemănătoare” cum par uneori în studiile de etnografie.

Se impune, evident, studiu de serie, adică studierea tuturor producătorilor dintr-un sat, zonă, pentru comparația între marile sau extrem de neînsemnatele diferențe tehnice dar foarte grăitoare pentru evidențierea ansamblului tendințelor care străbat grupul la momentul studierii, diferențe în organizarea producției, a venitului etc. Din cercetarea unui singur meșter nu rezultă material pentru caracterizarea sa, deoarece acesta nu se poate situa în poziția ce-i revine în ansamblul sistemului tehnic care-l definește”⁴.

Complexitatea cercetării fenomenelor din cadrul comunităților de unde au fost achiziționate principalele instalații și unelte de tehnică populară se impune cu predilecție. Iar dacă în cazul localității Sebeșul de Jos, această privire se concentra potrivit citatului de mai sus, mai ales asupra teascurilor tradiționale de ceară, totuși pe lângă aceste instalații, cercetarea s-a aplecat și asupra analizei impactului psihologic pe care aceste instalații l-au avut în cadrul comunității de boștinari, Arhiva Științifică a

² În vederea înțelegerii importanței campaniilor de cercetare întreprinse cu preponderență din anul 1957 de văzut *Cornel Irimie și evoluția Muzeului Tehnicii Populare, Studii, articole și documente*, vol. I, Editura „ASTRA Museum”, Sibiu, 2013, coordonatori Florin Marius Streza și Nicolae Lucian Robu, p.194-195.

³ Un început al acestei analize a fost întreprins în Liviu Velțan, *Boștinăritul – Un meșteșug pe cale de dispariție în localitatea Sebeșul de Jos*, în: CIBINIUM 2013, Editura „ASTRA Museum”, Sibiu, 2013, p.193-201.

⁴ Arhiva științifică a Muzeului ASTRA, Fond special „Cornel Irimie”, Dosar 258 e, *Cursuri universitare (la Universitatea din Sibiu). Cercetarea în etnologie, an I, 1970-1973*, ff. 1-16. Manuscrisul se numește *Plan de cercetare a tehnicii populare ca fenomen general*. Relevanța pentru prezentul studiu a acestui fragment constă în legătura care se stabilește în vederea înțelegerii modului în care conceptele tehnice, legate de unelte, dar în aceeași măsură și de instalații pot fi integrate în contextul social al spațiului localității de apartenență. Această perspectivă este relevantă în vederea restructurării unui plan de analiză care să adâncească înțelegerea fenomenului relațiilor sociale în respectivele localități, plan de analiză din care nu poate lipsi și comunitatea boștinărilor din localitatea Sebeșul de Jos, județul Sibiu.

Muzeului ASTRA păstrând și alte informații de natură psihologică reprezentative pentru comunitatea sus menționată.⁵

Astfel informațiile adunate cu ocazia cercetării de teren din anii 1960 scot în evidență și aceste aspecte importante de ordin psihologic care cuprind un interval cronologic destul de vast⁶. Analiza celor 110 fișe de boștinari pe lângă relevanța lor privind alte aspecte informaționale de ordin tehnic sau social, între care ar putea fi amintite: importanța altor materii prime comercializate pe lângă boștină, traseele comerciale ale boștinărilor sau legăturile de rudenie dintre aceștia scoate în evidență un prim aspect important din punct de vedere psihologic reprezentat de pericolele pe care le întâmpinau în decursul călătoriilor pentru colectarea boștinei.

Mărturiile reprezentative pentru un tip de pericol reprezentat de hoții și tâlharii la drumul mare reies din informațiile oferite de trei boștinari. Aceștia sunt Ioan Bobeș care *În obor în orașul Buzău, m-a jefuit hoții, mi-a luat jocul și cu totul m-a aruncat într-o grădină*⁷ (Fig. 1).

Celelalte două mărturii sunt la fel de importante și pentru un alt tip de pericol. Astfel, boștinarul Cândea Iosif poreclit Moșoiu *În 1904 avea 21 de ani a ieșit hoții înaintea căruței în munții Bucovinei. Erau patru hoți, au cerut bani l-o luat pe dânsul jos din căruță l-o bătut, i-o spart capul și a scăpat venind alți oameni pe care hoții voiau să-i jefuiască. Hoții au fost prinși și duși la închisoare*⁸ (Fig. 2). Această mărturie nu este foarte clară întrucât nu se specifică dacă oamenii veniți salvează pe protagonist de hoți, ori alții îi prind mai apoi sau hoții își îndreaptă atenția spre grupul de oameni care reușesc să-i captureze și el reușește să scape.

O a treia mărturie aparținând lui Ioan Dolomeț capătă un ușor iz comic deși pericolul situației este evident: *Eram în comuna Carașul, am intrat în pădurea de lângă acest sat. Eram de 15 ani și eram slugă*⁹ *la Adam Doican în Căpâlnaș. El mă trimitea să strâng boștină. Am intrat în pădure, m-am dat jos de pe cal. Deodată au apărut doi oameni care fugeau după mine. N-am mai avut timp să mă urc călare și m-am ținut de coada calului și așa am scăpat. Când am ajuns în Carașul calul nu mai avea potcoave*¹⁰ (Fig. 3). Anumite mărturii oferă și o încadrare cronologică exactă, precum în fișa boștinărilor Achim Frâsie: *În 1930 au ieșit în cale tâlhari și au furat caii de la căruță, încât au rămas fără cai în plină pădure Măciuca. S-a făcut controale și au fost găsiți după o lună de zile la țigani*¹¹ (Fig. 4).

O altă mărturie este reprezentativă pentru pericolul reprezentat de conflictul cu autoritățile străine și cu hoții. Astfel, boștinarul Mihail Vasile senior, poreclit Zdulea, în anii primului război mondial, la trecerea graniței cu Serbia care potrivit propriei mărturii era nepăzită este prins de autoritățile sârbești însă oferă mită 1000 de coroane pentru a scăpa să fie bătut. Se pare că avea mai mult de 1000 de coroane la el deoarece mai apoi hoții îl jefuiesc tăind pungile șerpărelor în timp ce dormea în

⁵ În acest sens o rubrică a fișei de informator se numește sugestiv „*Momente principale sau întâmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de tâlhari, etc.)*” aceste informații fiind de o importanță primordială pentru înțelegerea aspectelor psihologice.

⁶ Referința la un interval cronologic destul de vast, este importantă întrucât apar menționați ani destul de îndepărtați aparținând primei jumătăți a secolului al XX-lea, care se încadrează în intervalul 1904-1943.

⁷ Arhiva Științifică a CNMASTRA, Fond Boștinărit, Fișă informator Ioan Bobeș.

⁸ Arhiva Științifică a CNMASTRA, Fond Boștinărit, Fișă informator Cândea Iosif.

⁹ În vederea bunei înțelegeri a raporturilor sociale între membrii unei comunități tradiționale este necesară o cercetare sistematică care să lămurească aceste aspecte, inclusiv relația stăpân – slugă, modul în care această relație este importantă, ponderea ei în respectiva comunitate. Această abordare a realității sociale poate fi specifică și comunităților tradiționale unde se aflau și poate încă se află și alte instalații de tehnică populară, joagăre, mori, uleiuri, pive, gatere, etc. Pentru cazul prezentului studiu lămurirea acestor aspecte ar putea oferi o imagine mai completă a relațiilor sociale dintre proprietarii de teascuri și ceilalți boștinari, neînțelegerile sau potențialele conflicte dintre aceștia, asociațiunile dintre aceștia în vederea desfacerii materiei prime etc.

¹⁰ Arhiva Științifică a CNMASTRA, Fond Boștinărit, Fișă informator Ioan Dolomeț.

¹¹ Arhiva Științifică a CNMASTRA, Fond Boștinărit, Fișă informator Frâsie Achim.

pădurea Simisigului lângă Buziaș¹² (Fig. 5). Celelalte informații referitoare la pericolele de pe drum sunt de obicei lacunare. Potrivit acestor referiri sunt furate hamurile cailor, sau caii cu totul ori tâlharii țin calea codrului fără a se oferi mai multe informații relevante¹³ (Fig. 6, 7, 8, 9, 10), deși într-o mărturie a boștinăritului Vasile Sas, zis Maței, acesta are parte de noroc fiind salvat de oamenii de pe câmp chiar în timpul producerii jafului¹⁴ (Fig. 11).

Această scurtă privire asupra aspectelor psihologice ale boștinărilor din Sebeșul de Jos, a avut ca principal scop valorificarea unor informații noi care nu au făcut obiectul unei analize decât din perspectiva raportării mai mult la instalațiile tehnice din comunitatea respectivă. În acest sens fișele tipizate de informator au devenit obiecte de analiză în vederea înțelegerii într-o mult mai mare și mai profundă măsură a modului în care comunitatea de boștinari din Sebeșul de Jos își desfășura viața, adică o viață nesigură, supusă și pericolelor de natură fizică, care se adăugau celor de natură economică.

BIBLIOGRAFIE:

- MAIOR, Carmina.** *Arhiva Științifică. Constituire, organizare și valorificare.* În: *Muzeul ASTRA. Istorie și Destin 1905-2000*, Editura „ASTRAMuseum”, Sibiu, 2002, pg.367-373.
- EADEM.** *Evoluția seculară a unui muzeu. Arhiva Științifică a Complexului Național Muzeal „ASTRA”.* În: *CIBINIUM 2001-2005*, Editura „ASTRAMuseum”, Sibiu, 2006, pg. 155-158.
- STREZA, Florin Marius; ROBU Nicolae Lucian.** *Cornel Irimie și evoluția Muzeului Tehnicii Populare, Studii, articole și documente*, vol. I, Editura „ASTRAMuseum”, Sibiu, 2013.
- VELȚAN, Liviu.** *Boștinăritul - Un meșteșug pe cale de dispariție în localitatea Sebeșul de Jos.* În: *CIBINIUM 2013*, Editura „ASTRAMuseum”, Sibiu, 2013 p. 193-201.

Cercetare de arhivă:

Fond special „Cornel Irimie”, Dosar 258 e, *Cursuri universitare (la Universitatea din Sibiu). Cercetarea în etnologie, an I, 1970-1973*, ff. 1-16, manuscrisul *Plan de cercetare a tehnicii populare ca fenomen general*

Fond special „Boștinărit” Fișele de informator ale boștinărilor, 110 bucăți rezultate ale campaniei de cercetare dintre anii 1959-1961.

¹² Arhiva Științifică a CNM ASTRA, Fond Boștinărit, Fișă informator Mihai Vasile (a lui Zdulea).

¹³ Sunt de obicei informații scurte prin care se semnalizează furtul șeilor, hamurilor, cailor, sacilor de boștină, iar o mărturie face referire la bandiți care țin calea codrului. Cf. în acest sens Arhiva Științifică a CNM ASTRA, Fond Boștinărit, Fișele informatorilor, Sasu. I. Vasile, Tănase Ion, Mărean Constantin, Luca Gheorghe, Lazăr Gheorghe.

¹⁴ Arhiva Științifică a CNM ASTRA, Fond Boștinărit, Fișă informator Vasile Sas (zis Maței).

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Sebeșul de Jos - Poartă raionul Sibiu regiunea Starbui
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Bobes Ioan
Vîrstă 38 căsătorit (da, nu) da copil (nr. lor) doi
Str. _____ nr. casei 167

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1939
Ce vîrstă avea 12 ani
Cu cine a mers (numele aceluia) Bobes Ion; ce era (prieteni, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) tată
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștinar)

Însulețele, Vîlcea, Gîji, Brașov, Buzău - Plăsești.

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de tilhari, etc.)

În anul în care am fost în Buzău, m-a jefuit hoțul.
Mi-a luat ceasul și cu tatăl m-a aruncat într-o
găleată. Păstrea este găleată într-o găleată.

În cîți ani a mers după boștină 20 ani și în care ani anume 1939-1959

Cum se valorifica ceara în trecut

O compărășă negustorilor partenerilor

Dacă a negustorit și cu altelea (sticlă, lînă, luminări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde):

Nu a negustorit, de cît cu boștină.

Data la care a intrat în cooperativă ca boștinar 1959

Fig. 1 - Fișă de boștinar - Ioan Bobeș
Fig. 1 - Wax-maker sheet - Ioan Bobeș

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Săbăuș de Jos, Păcș raionul Sibiu regiunea Halbin
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Grigore Iosif (Mălaru)
Vîrsta 76 ani căsătorit (da, nu) da copii (nr. lor) 6 copii
Str. _____ nr. casei 245

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1895Ce vîrstă avea 19 aniCu cine a mers (numele aceluia) Grigore Iosif; ce era (prieteni, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) soalăPe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștină) Hațeg, Humdoara,
Păcș, Săbăuș, Săbăuș de Jos, Săbăuș de Sus

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de țilhari, etc.)

În 1904, cînd avea 21 de ani, a venit la boștină în munții Bucegești. Erau 4 boștini, au venit la boștină și au rămas în locul pe care l-au găsit. L-au bătut și au luat ce au putut. A rămas numai un alt boștinărit pe care l-au găsit în locul în care se află acum. Boștinăritul a fost prins și dus la închisoare.

În cîți ani a mers după boștină 47 ani și în care ani anume 1895-1914 pînă în 1914 și în 1919Cum se valorifica ceara în trecut se vindea ceara la negustori din
sat Mălaru sau în Rădăuș sau la boștinăritul în loc

Dacă a negustorit și cu altceva (sticlă, lînă, lîmînări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde):

A făcut cu lînă în anul 1914Data la care a intrat în cooperativă ca boștinărit 1958Fig. 2 - Fișă de boștinărit - Cîndea Iosif
Fig. 2 - Wax-maker sheet - Cîndea Iosif

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Sebeșul de Jos raionul Sibiu regiunea Stalin
(situl, comună)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Dolomeț Ioan (Burlac)
Vîrsta 53 căsătorit (da, nu) da copii (nr. lor) 2
Str. _____ nr. casei 342

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină A mers după boștină din 1919 ani
Ce vîrstă avea 13 ani
Cu cine a mers (numele aceluia) Nicolae Sas; ce era (prieten, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) un prieten stăpîn
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștinar) _____
baracal - borabia

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de țilhari, etc.)

Bram lîngă Reșita în com. Carasul, am intrat în pădurea de
lîngă acest sat. Bram de 15 ani și eram angajat ca slugă
la Solomon Doicean în Căpălnos. El mă trimetea să strung
boștină. Am intrat în pădure, mi-am dat jos de pe cal. Deodată
am apărut doi oameni care fugau după mine. N-am mai avut timp
să mă urc sălăre și m-au ținut de coada calului și așa am scăpat
cînd am ajuns în caras calul nu mai avea putere.

În cîți ani a mers după boștină 1919 și în care ani anume _____

Cum se valorifica ceara în trecut 150 lei/kg apoi 100, 75 lei, 50, 30, 20 lei/kg.

Dacă a gustat și cu altceva (sticlă, lînă, luminări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde): _____

Cu petece și cu lînă

Data la care a intrat în cooperativă ca boștinar 1950-51.

Fig. 3 - Fișă de boștinar - Ioan Dolomeț

Fig. 3 - Wax-maker sheet - Ioan Dolomeț

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Lebeșul de Jos - Porcști raionul Sibiu regiunea Stalin
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) Informatorului Frâsie Achim
Vîrstă 48 ani căsătorit (da, nu) da copii (nr. lor) 2 copii
Str. 267 nr. casei

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1929
Ce vîrstă avea 18 ani
Cu cine a mers (numele aceluia) Șamo Moldoveanu; ce era (prieten, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpin la care era angajat) stăpin
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștină)
În jurul Rîmnicului Vîlcu - Orlești, Nemeș, Doba

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de tilhari, etc.)

În 1930 au ieșit în cale tilhari și au furat caii din
la căruți încă au rămas fîcși cai în plină pădure Mărușca
La fîcși controlate și au fost gîrșite după o lună de
șile la țigari.

În cîți ani a mers după boștină 16 ani și în care ani anume 1929-33, 1947-1959.

Cum se valorifica ceara în trecut ceară se dădea la colutorii din sat
ne arînd un preț fix: în fiecare an timp ceară ome un preț.

Dacă a negustorit și cu alteceva (sticlă, lînă, luminări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde):

Data la care a intrat în cooperativă ca-boștină 1953

Fig. 4 - Fișă de boștină - Frâsie Achim
Fig. 4 - Wax-maker sheet - Frâsie Achim

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Sebeșul de Jos raionul Sibiu regiunea Alba
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Chitai-Vasile (zn. Zs. Zdulea)
Vîrstă 78 căsătorit (da, ~~nu~~) copii (nr. lor) 3
Str. — nr. caset 244

II. Citeva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1895
Ce vîrstă avea 12
Cu cine a mers (numele acelui) Stefan Chitai; ce era (prieten, rudă, co anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) unchi
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștinar) Caransebes, Oravița
Sucei, Buzias, Orșova

Momente principale, sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de țîlhari, etc.)

În timpul primului război mondial, ne stînd cîi a ajuns la graniță
care nu era pînă, a trecut în Serbia unde a fost prins de austri-
țieni și bătut. A fost bătut din 1000 de corane ca să scape.
Stînd într-o noapte în pădurea "Sîmîmpului" lângă Buzias cu cîii la
iașă, după ce au adormit, țîlhari au venit și le-au tăiat pungile
de la șerpore, astfel au rămas fără bani.

În cîți ani a mers după boștină 66 și în care ani anume în fiecare an
Cum se valorifica ceara în trecut Se strîngea de către tîlhari negustori mai mari
din sat platîndu în un put de cere verze.

Dacă a negustorit și cu altceva (sticlă, lînă, luminări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde): Am
negustorit cu ace, țîmări, piper și buruți de dud cere și vindea
deosebit pt. raportul pieilor. Chiar vindea pietre roșii (minerale de
fier sau cupru) diferitelor boabe cere le făcea în furcă pentru a o
bea cînd avea dureri de stomac.

Data la care a intrat în cooperativă ca boștinar 1953

Fig. 5 - Fișă de boștinar - Mihai Vasile (zis Zdulea)
Fig. 5 - Wax-maker sheet - Mihai Vasile (known as Zdulea)

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Sebeșul de Jos raionul Sibiu regiunea Stalin
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Sasu I. Vasile
Vîrstă 35 căsătorit (da, nu) da copii (nr. lor) 2
Str. _____ nr. casei 69

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1940
Ce vîrstă avea 14 ani
Cu cine a mers (numele aceleia) Sasu Ioan; ce era (prieten, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) tată
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștină)
Alexandria, Rîșeni de Fete, Slatina

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de țîlhari, etc.)

S-a furat banul de pe cal.În cîți ani a mers după boștină 19 și în care ani anume 1940 - 1959Cum se valorifica ceara în trecut
la negustori.Dacă a negustorit și cu altceva (sticlă, lînă, luminări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde:
nu.Data la care a intrat în cooperativă ca boștină 1950.Fig. 6 - Fișă de boștină - Sasu I. Vasile
Fig. 6 - Wax-maker sheet - Sasu I. Vasile

Muzeul BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

RANDAMENT
B 30002 EJU
F. 800

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Sebeșul de Jos raionul Sibiu regiunea Italia
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Tănase Ion
Vîrstă 54 căsătorit (da, nu) da copii (nr. lor) 2
Str. nr. casei 92

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1930.
Ce vîrstă avea 25
Cu cine a mers (numele aceluia) Tănase Toma; ce era (prieten, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) tată
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștină) R. Hileca
Drăgășani, Ecraiva.

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de tilhari, etc.)

1932. s-a furat pe sac cu boștină
din cîmătă.

În cîți ani a mers după boștină 29 și în care ani anume 1930 - 1959.
Cum se valorifica ceara în trecut la negustori.

Dacă a negustorit și cu altceva (sticlă, lînă, luminări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde):
nu.

Data la care a intrat în cooperativă ca boștină 1950.

Fig. 7 - Fișă de boștină - Tănase Ion
Fig. 7 - Wax-maker sheet - Tănase Ion

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Sibiuul de Jos - Porumb raionul Sibiu regiunea Stalin
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Măreanu Constantin
Vîrstă 55 căsătorit (da, nu) da copii (nr. lor) 4
Str. nr. casei 132

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1915
Ce vîrstă avea Bon
Cu cine a mers (numele aceluia) Măreanu Ion; ce era (prieten, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) lata-
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștină)
Județul Cluj - județul Argeș.

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de tilhari, etc.)

Un cal în 1943 la Argeș.

În cîtă ani a mers după boștină 44 ani și în care ani anume 1915 - 1959

Cum se valorifica ceara în trecut
Ceera se vinde la negustori, era da mare mult.

Dacă a negustorit și cu altceva (sticlă, lînă, luminări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde):

Data la care a intrat în cooperativă ca boștină 1951.

Fig. 8 - Fișă de boștină - Măreanu Constantin
Fig. 8 - Wax-maker sheet - Măreanu Constantin

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Sebeșul de Jos - Porăți raionul Sibiu regiunea Stalin
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Luca Gheorghe -
Vîrstă 69 căsătorit (da, nu) da copii (nr. lor) 3
Str. _____ nr. casei 133

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1902
Ce vîrstă avea 11 ani
Cu cine a mers (numele acelui) Luca fr; ce era (prieten, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) tată
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștinar) _____

Județul Arad, Trei Scări pe Timișara Jure -

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de țilhari, etc.)

Erant țilhari care țineau colca la rolu.

În cîți ani a mers după boștină 54 și în care ani anume 1902 - 1957

Cum se valorifica ceara în trecut

Se mîdea seara la diferite negusturi pe țîțușul de Adina Rusa

Dacă a negustorit și cu altceva (sticlă, lînă, lumînări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde):

Data la care a intrat în cooperativă ca boștinar 1957

Fig. 9 - Fișă de boștinar - Luca Gheorghe
Fig. 9 - Wax-maker sheet - Luca Gheorghe

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Sebenul de jos raionul Sibiu regiunea Stalin
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Lăzăr Gheorghe
Vîrstă 55 căsătorit (da, nu) da copii (nr. lor) 3
Nr. 89 nr. casei

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1919
Ce vîrstă avea 16 ani
Cu cine a mers (numele aceluia) Adam Doican; ce era (prieten, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) bunic
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștină) reg. Timișoara
Oradea, Baia Mare

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de țîlhari, etc.)

1930 s-a furat hamul calului.

În cîți ani a mers după boștină 40 ani și în care ani anume 1919 - 1959
Cum se valorifica ceara în trecut la negustori

Dacă a negustorit și cu alteceva (sticlă, lînă, lumînări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde):

nu

Data la care a intrat în cooperativă ca boștină 1950

Fig.10 - Fișă de boștină - Lăzăr Gheorghe
Fig.10 - Wax-maker sheet - Lăzăr Gheorghe

MUZEUL BRUKENTHAL SIBIU

Secția de artă populară
PIAȚA REPUBLICII Nr. 3, SIBIU

Fișă pentru studiul boștinărilor

Localitatea Sebeșul de Jos raionul Sibiu regiunea Stalin
(satul, comuna)

I. Date personale

Numele și prenumele (ev. și porecla) informatorului Vasile Sas zis Maftai
Vîrstă 49 căsătorit (da, nu) _____ copii (nr. lor) 3
Str. _____ nr. casei 346

II. Cîteva date istorice

Cînd (în ce an) a mers prima dată după boștină 1925
Ce vîrstă avea 14 ani
Cu cine a mers (numele celui) Arsenie Bobes; ce era (prieten, rudă, ce anume
tată, frate, moș, văr, stăpîn la care era angajat) a fost slugă la acesta 3 ani și îl trimitea
Pe unde a mers (itinerarul aproximativ al primului drum ca boștinar) în Banat
sînger

Momente principale sau întîmplări din viața sa în legătură cu boștinăritul (jefuit de țîlhari, etc.)

A trecut prin pîdurea Făgetului din Banat și s-au ieșit
hoții în cale, a strigat ajutor și oamenii erau pe cîmp
au sîrit și l-au lovit

În cîți ani a mers după boștină 26 și în care ani anume 1925 1934 pînă în prezent 1960
Cum se valorifica ceara în trecut 150 lei kg. 100, 75, 50, 30, 20 lei kg.

Dacă a negustorit și cu alteeva (sticlă, lînă, luminări, ace, etc.) cînd, în ce fel, pe unde):

A negustorit cu petese și cu lînă

Data la care a intrat în cooperativă ca boștinar 1950

Fig. 11 - Fișă de boștinar - Vasile Sas (zis Maftai)
Fig. 11 - Wax-maker sheet - Vasile Sas (known as Maftai)